

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
CHAMBER OF ECONOMY OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Industrija tekstila, odjeće, kože i obuće, FBiH

predstavljamo:

ALMA RAS
Dotir koji volim

KAVAT[®]

BONTEX

*Sarajevo,
maj 2017.godina
broj 3.*

Granoff[®]

info@granoff.ba www.granoff.ba

U ovom izdanju donosimo:

Održan Drugi međunarodni simpozij tekstilnog inženjstva i modnog dizajna

Osnivanje zajednice srednjih škola tekstilnog i kožarskog usmjerenja

Uspješna saradnja realnog sektora i školstva.

Rubriku "Šta potrošači žele od udobnosti?"

Radna posjeta Trend-Text Prijepolje

Uspjehe bh kompanija

Drugi međunarodni simpozij tekstilnog inženjerstva i modnog dizajna TImod 2017

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH bila je partner "Drugog međunarodnog simpozija tekstilnog inženjerstva i modnog dizajna TImod 2017", koji se održao od 27. do 29. januara 2017. godine u Travniku, a u organizaciji Fakulteta za tehničke studije, Univerziteta u Travniku.

"TImod 2017" svečano je otvoren uz prisustvo velikog broja zvanica, predstavnika akademske zajednice iz naše zemlje, susjednih zemalja i regiona, predstavnika privrednog, političkog i javnog života.

Svečanom otvaranju, koje je upriličeno u konferencijskoj sali Fakulteta za tehničke studije Univerziteta u Travniku, gostima se, uz zahvalu i pozdrav dobrodošlice obratila predsjednica Organizacionog odbora "TImod 2017" doc. dr. Amra Tuzović, potom Predsjednik Naučnog odbora TImod 2017 doc. dr. Samir Pačavar, potpredsjednik Privredne/Gospodarske komore FBiH Mirsad Jašarspahić, Kristina Matković direktorica kompanije Kimateks Zagreb, te brojni drugi gosti.

Kompanija KIMATEX, također, je bila partner i sponzor ovogodišnje manifestacije. Privrednici su imali priliku upoznati se, te izvršiti i kupovinu nove opreme po promotivnim cijenama.

Koliki je značaj tekstilne i kožarsko prerađivačke industrije govori i činjenica da se proteklih pet godina bilježi konstantan rast proizvodnje, a samim time i izvoza. Socijalni aspekt ove industrijske grane je izuzetno značajan jer zapošljava velik broj radnika niže kvalifikacijske struke, kojeg uglavnom čini ženska radna snaga, sa velikim udjelom ličnog rada, u kojoj je cijena tog rada znatno manja nego u drugim granama prerađivačke industrije.

Brojni su problemi sa kojima se suočavaju proizvođači iz ovog sektora:

- Nepostojanje bazne proizvodnje
- Visoke carinske stope
- Razni nameti, zakonska regulativa
- Siva ekonomija
- Nedovoljni podsticaji za nova zapošljavanja
- Nedovoljan broj stručnih obrazovnih institucija za školovanje potrebnog kadra
- Nedostatak mlađeg stručnog kadra

U cilju unapređenja trenutnog stanja u oblasti tekstilne industrije ovogodišnja manifestacija bila je usredotočena upravo na pronalazak optimalnog rješenja problema nedostatka stručne kvalificirane radne snage. U skladu sa time održana je radionica na temu: " **Stručna i kvalificirana radna snaga kao osnovi preduvjet uspješnog razvoja industrije tekstila i odjeće** ".

(Senad Zekić, FMERI)

(doc. dr. Samir Pačavar, Predsjednik Naučnog odbora TImod)

P/G K FBiH bila je nosilac projekta izrade Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u FBiH za period 2013-2023. godina, a u saradnji sa Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije, tako da su predstavnici FMERI i P/G K FBiH, kao članovi Radne grupe, na ovogodišnjem Simpoziju prezentirali analizu trenutnog stanja u sektoru kao i svoj dosadašnji rad na realizaciji ciljeva koji su definisani kroz Akcioni plan Strategije sektora.

Nakon prezentacija i predavanja, otvorena je diskusija na kojoj su doneseni i konkretni zaključci koji će biti prezentirani nadležnim institucijama. Bitno je naglasiti da je na Simpoziju od velikog značaja bilo i prisustvo velikog broja privrednika kojih se ova tema najviše tiče.

Takmičenje srednjih škola

Kroz stručni certificirani seminar koji je ove godine imao posebne sadržaje praktičnog rada kao i prezentacija "TIMOD 2017" bio je idealna prilika za stručno usavršavanja nastavnika i profesora.

Iskorak ovogodišnjeg Simpozija je svakako bilo i takmičenje srednjih škola u dvije kategorije: u šivanju i u kategoriji konstrukcija odjeće. Učenici su imali priliku pokazati svoje znanje i vještine, te osvojiti prikladne nagrade.

Glavna nagrada, za školu pobjednika, je bila visokomoderni ravnošivači stroj koju je obezbijedila kompanija KIMATEX. Pobjedniku, odnosno učeniku koji osvoji prvo mjesto u konstrukciji odjeće Fakultet je obezbijedio punu stipendiju na smjeru Tekstilno inženjstvo i dizajn. Glavne nagrade u obe kategorije osvojila je Mješovita srednja škola iz Tešnja. " Ovo je još jedan dokaz da naši učenici mogu postići zavidne rezultate, kako na takmičenjima, tako i na budućim radnim mjestima, a uslov za postizanje ovih ciljeva jesu dobro opremljene školske radionice za obuku učenika", riječi su direktora Muharema Saračevića iz Tešnja.

Nakon stručnog seminara na kojem su profesori iz Slovenije, Srbije, Hrvatske i BiH prezentirali svoja iskustva, kao i moguća rješenja gorućih problema sa kojima se susreću privrednici u ovom sektoru, drugog dana trajanja simpozija održana je modna revija na temu "Poslovna žena", kroz koju su predstavljene kreacije i rad studenata Fakulteta za tehničke studije.

Ogranizacioni Odbor TImoda svečano je najavio da će se svake naredne godine, u mjesecu februaru, tradicionalno održavati Simpozij uz bogate i korisne sadržaje, koji će svakako biti od velikog značaja za tekstilnu industriju. "Bosna i Hercegovina nema puno izbora. Da bi izašla iz ekonomskih problema u kojima se nalazi i da bi se približila velikim i moćnim u svijetu tekstila i odjeće mora konstantno ulagati u znanje i primjenjivati ga. To joj je jedina šansa. Ovaj simpozij je osmišljen da nudi moguća rješenja u jednom malom, ali segmentu privrede koji najviše zapošljava.

Od ovog simpozija TImod će na Fakultetu za tehničke studije imati svoj ured. Bit će aktivan tokom cijele godine organizujući razne seminare, edukacije, prezentacije itd.”, riječi su doc. dr. Samira Pačavara.

Zajednica srednjih škola tekstilnog i kožarskog usmjerenja Federacije BiH.

zaključaka sa Simpozija tekstilnog inženjstva i modnog dizajna (Timod 2017), koji je već drugu godinu uspješno organizirao Fakultet za tehničke studije Univerziteta u Travniku, a P/G K FBiH je ove godine bila partner navedene manifestacije. Glavna tema Timoda2017 bila je "Stručna i kvalificirana radna snaga kao budućnost razvoja ovog sektora", na kojem su učestvovali i predstavnici srednjih školskih ustanova tekstilnog i kožarskog usmjerenja.

U prostorijama Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, u Sarajevu 22.03.2017. godine održana je Osnivačka skupština Zajednice srednjih škola tekstilnog i kožarskog usmjerenja Federacije BiH.

Industrija, tekstila, kože i obuće u BiH zapošljava oko 40 000 radnika i jedan je od najvažnijih sektora privrednog djelovanja. Nedostatak kvalificirane radne snage je jedan od većih problema sa kojim se susreću privrednici iz ove oblasti.

Inicijativa za formiranje Zajednica proizašla je iz

Na sastanku su prisustvovali predstavnici SSŠ tekstilnog i kožarskog usmjerenja i to iz Tešnja, Sarajeva, Goražda, Kiseljaka, Tuzle, Gradačca, Zenice, Gračanice, Žepča, predstavnici Fakulteta za tehničke studije Univerziteta Travnik kao i predstavnici Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije.

Razgovaralo se brojnim problemima sa kojima se susreću proizvođači ovog sektora, te način na koji se može doprinijeti rješavanju problema nedostatka kvalificirane radne snage. Da bi se poboljšala trenutna situacija potrebno je ostvariti i napredak obrazovnim ustanovama.

Zastarjeli strojevi i oprema kabineta praktične nastave, te nedovoljno stručno usavršavanje profesora stručno-teoretske i nastavnika praktične nastave, su neki od problema sa kojima se susreću srednje škole tekstilnog i kožarskog usmjerenja, zaključeno je na današnjoj sjednici.

Prioritetni ciljevi novoosnovane Zajednice su:

-prilagođavanje Nastavnih planova i programa potrebama realnog sektora u lokalnim zajednicama,

-obnavljanje tehnološkog parka u školama

-kontinuirano stručno usavršavanje profesora i nastavnika srednjih škola tekstilnog i kožarskog usmjerenja, a sve u cilju bolje edukacije budućih kadrova. Kako je P/G K FBiH, uz saradnju sa Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije bila nosilac izrade Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće FBiH za period 2013.-2023. godina, jedna od mjera Akcionog plana za 2013.-2018. godinu je i prilagođavanje sistema obrazovanja potrebama privrede.

Stoga, Privredna/Gospodarska komora FBiH, kroz strukovno Udruženje za tekstilnu i kožarsko-prerađivačku industriju, podržava ovu inicijativu u namjeri da da svoj doprinos poboljšanju kvalitete obrazovne usluge, što će rezultirati i kvalitetnijim radnim kadrom koji je neophodan privrednim subjektima ovog sektora. Ovo je pozitivan primjer i pomak za obrazovne ustanove, ali i nešto što se može primjeniti i na ostale industrijske grane.

Pozitivni primjeri kvalitetnog obrazovanja i saradnja sa tržištem rada u Tuzli i Tešnju

Suočeni sa problemom odlaska mladih iz Bosne i Hercegovine, koji je u protekloj godini u velikoj mjeri izražen, te kako bi se udovoljilo potrebama tržišta rada kompanije iz BiH u stalnim su nastojanjima da doprinesu rješavanju ovog problema.

Upravo pozitivni primjeri iz Tuzle i Tešnja govore da je saradnja i podrška školskim institucijama od velikog značaja.

U Mješovitoj srednjoj školi u Tuzli ponovno je pokrenut obučarski smjer, koji je zbog nezainteresovanosti učenika prekinut još 2000. godine.

Kada je krajem prošle godine kompanija Intral zakupila prostorije fabrike obuće Aida i preselila sjedište iz Lukavca u Tuzlu, za obnovu jedne od hala u Aidi Intral je, shodno prethodnom dogovoru sa Vladom Tuzlanskog kantona, investirao oko milion KM i zaposlio oko 460 radnika. Od toga je 230 radnika obučeno za profitni centar koji će kasnije preuzeti njihov partner Boxmark Leather, za potrebe proizvodnje presvlaka za sjedišta u autoindustriji. U toku je upošljavanje

novih radnika te se očekuje da će se taj broj povećati na dodatnih 200 radnika, te u saradnji sa općinom Srebrenik vrši se prekvalifikacija nezaposlenih osoba sa ovog područja, koje su zainteresirane za rad u ovoj kompaniji. O uspjesima tuzlanske kompanije Intral govori i poslovna saradnja koja je uspostavljena u 2016.godini sa austrijskom kompanijom Lorenz Shoe Group koja u svojoj kolekciji ima brendove obuće Hogl, Ganter i Hassia.

Stoga je kompanija Intral u saradnji sa nadležnim institucijama u Tuzlanskom kantonu i Mješovitom srednjom školom Tuzla oživjeli obučarsko zanimanje. Zvaničnom pokretanju smjera prethodilo je potpisivanje Sporazuma o saradnji između Grada Tuzle, Firme Intral BH i spomenute škole. Sporazumom je definisano da će Gradska uprava Tuzle

za svakog učenika osigurati stipendije, u firmi Intral BH učenici će obavljati praktičnu nastavu, dok je nastavno osoblje tuzlanske škole zaduženo za pružanje prije svega teoretskog znanja. Trenutno ovaj smjer pohađa 15 đaka koji nakon sticanja određenog niva teoretskog znanja, budući obučari u tuzlanskoj fabrici obučavaju praktični dio nastave.

Alpina Bromy i Koteks donirale mašine za šivanje Mješovitoj srednjoj školi Tešnja

Kompanije Koteks i Alpina Bromy uručile su donaciju Mješovitoj srednjoj školi Tešanj, odnosno učenicima koji su se opredjelili za tekstilni smjer. Donacija je rezultat dugogodišnje saradnje između kompanija Koteks, Alpine Bromy i ove obrazovne ustanove. Na ovaj način nastavlja se uspješna saradnja lokalnih privrednika i Mješovite srednje škole Tešanj, koji ulaganje u obrazovanje vide kao svoj ključni društveni cilj. Učenici tekstilne industrije itekako imaju budućnost u ovoj branši na području općine Tešanj, i ova donacija je prvi korak ka razvoju šire strategije koja se tiče kvalitetnog obrazovanja i saradnje sa tržištem rada. Ovom donacijom, učenicima je omogućen rad na najsavremenijim mašinama obzirom da se dosadašnji rad obavljao na mašinama starosti i do 30-tak godina. Ovo je pozitivan primjer koji će zasigurno uticati i na kvalitet znanja i vještina, koje su potrebne prije svega poslodavcima.

Također, kompanija Koteks kroz projekat "Jačanje sistema srednjeg stručnog obrazovanja u ZDK", podrškom Privredne komore ZDK, koji se provodi u okviru Programa "Prilika Plus – vještine za posao" kreirati će i realizirati programa obuke za usavršavanje 30 kandidata za zanimanje šivač. Program podržava Vlada Švajcarske, a realizuje Republička agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća na području cijele BiH. Trideset kandidata koji se nalaze na evidenciji Službe za zapošljavanje ZDK imat će priliku da u Mješovitoj srednjoj školi Tešanj uspješno završe teorijsku i praktičnu obuku, te će dobiti važeća uvjerenja, a kompanija „Koteks“ će ih zaposliti. Krajnji cilj projekta je da se poboljša kvalitet srednjeg stručnog obrazovanja, podrži zapošljavanje nezaposlenih osoba, a poslodavcima omogući pronalaženje radnika sa potrebnim vještinama i kompetencijama.

Što potrošači traže u pogledu udobnosti?

Istraživanje koje je provela Europska konfederacija industrije obuće (CEC; European Confederation of the Footwear Industry) i njezini partneri u sklopu projekta Fit2Com financiranog iz Erasmus+ pokazuje da europski potrošači traže udobnu i modernu obuću. Općenito, udobna je obuća često neprivlačna, dok je moderna obuća često neudobna.

Prema rezultatima istraživanja, većina potrošača kao četiri najvažnija aspekta pri izboru obuće navode udobnost, kvalitetu, cijenu i dizajn. U provedenom istraživanju 50 % potrošača potvrdilo je da ne mogu naći obuću sa svojstvima koja žele, navodeći udobnost kao glavni nedostatak. Istraživanje upućuje na veću potrebu za inkorporiranjem udobnosti pri proizvod-

nji obuće. S obzirom na razlike u preferencijama i obliku stopala/veličine/senzibiliteta, postoji i relevantna potreba za dodatnom prilagodbom obuće. Istraživanje je osmišljeno da mjeri potrebu potrošača za udobnom obućom s boljim razumijevanjem najvažnijih obilježja udobnosti. Uz porast starije populacije, udobnost i svojstva koja pozitivno utječu na zdravlje najvažniji su zahtjevi potrošača. Većina ispitanika navodi probleme s leđima i/ili stopalima, što dodatno upućuje na potrebu prilagođene i udobne obuće. S projektom Fit2Comfort, Europski konzorcij projekta na čelu s portugalskim centrom Footwear Technology Center, očekuje da će pridonijeti plasiranju udobnije, ali i atraktivne obuće na tržište. Projektom će se pridonijeti razvijanju profila profesionalnih kvalifikacija i odgovarajućih programa izobrazbe koji će osigurati relevantne vještine i znanja inkorporiranja udobnosti u proizvodnju moderne obuće. Rezultati istraživanja pomoći će u prepoznavanju najrelevantnijih svojstava obuće za potrošača te će takva znanja uključiti u program stručnog osposobljavanja. Ciljevi su projekta stvaranje, razvijanje i certificiranje novih zaposlenja, kvalifikacijskih profila i programa poduke za stvaranje „eksperta u proizvodnji obuće koja je udobna i ima pozitivan utjecaj na zdravlje”.

Specifični ciljevi projekta su sljedeći:

1. Razvoj potpuno inovativnih sadržaja u području udobnosti i proizvodnje obuće koja imaju pozitivan utjecaj na zdravlje, potpomognuto rezultatima najnovijih istraživanja i razvoja tog područja, uključujući tehničke aspekte, uvođenje inovativnih materijala, komponenti specifične proizvodne tehnike i inovativnih tehnika.
2. Poboljšanje ključnih kompetencija u pogledu proizvodnje udobne obuće s pozitivnim utjecajem na zdravlje koje nedostaju sektoru obuće.
3. Pridonijeti poboljšanju zapošljavanja u sektoru.
4. Pružiti nove kvalifikacije, certificirane na nacionalnoj razini u četiri zemlje (Portugal, Španjolska, Njemačka i Rumunjska) i buduće međunarodne kvalifikacije radi prepoznatljivosti na europskoj razini, u skladu s Europskim sustavom bodova u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (ECVET – European Credit System for Vocational Education and Training) i Osiguranju kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET – European quality assurance in vocational education and training) pristupom kroz strukturiranje ishoda učenja.
5. Podizanje svijesti među europskim tvrtkama o potencijalu rasta koju komforna i zdrava obuća pruža na temelju diferencijacije proizvoda, kvalitete, personalizacije, fleksibilnosti i modnog dizajna.
6. Povećanje razine diferencijacije europske industrije obuće i povećanje količine udobne i za zdravlje pozitivne obuće.
7. Poboljšanje poduzetništva navedenog područja, uz potporu novih poslovnih modela i pristupu „close to market”; raspoređivanje važnosti udobnosti, europskog dizajna, modnih obilježja, poboljšanje atraktivnosti i zdrave obuće za sve uzraste.
8. Ojačati komponentu industrije inovacija, osobito u pogledu nanomaterijala, elektroničkih mogućnosti, i drugih.
9. Širiti proizvode i znanja razvijena na europskoj razini kroz snažne komunikacijske strategije koje podupiru stalnu uključenost dionika u svakoj fazi projekta.
10. Uspostavljanje mreže dionika obuće radi potenciranja znanja i utjecaja u sektoru obuće na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini uz promicanje usvajanja konačnih i glavnih rezultata.
11. Uspostavljanje saveza s dionicima obuće i VET (Vocational education and training) sustava – projektne konzorcija – za održivost kvalifikacije i certifikacije uz kontinuirano poboljšanje i ažuriranje.

Predviđeni proizvodi/rezultati su sljedeći:

1. Podaci na temelju istraživanja o potrebama edukacije/mogućnostima udobnosti i za zdravlje dobre obučee: sastojat će se u dijagnostici edukacije koja treba odgovarati profesionalnom/ kvalifikacijskom području djelovanja s razumijevanjem kako se postojeći nedostatak srodnih vještina i kompetencija može prevladati. Izvješće će odražavati više pogleda, iz poslovnog svijeta, subjekata koji sudjeluju u obrazovanju i osposobljavanju i mogućih ciljnih skupina koje će dati preporuke za metodologiju edukacije.
2. Novi profil kvalifikacije „stručnjak u proizvodnji obučee koja je udobna i ima pozitivan utjecaj na zdravlje”; profil će slijediti klasičnu strukturu uključujući sve potrebne uvjete za ovjeru na nacionalnoj razini u svakoj zemlji. Kvalifikacija će opisivati aktivnosti, zadatke, znanja, vještine i kompetencije, kvalifikaciju, odgovornost, stupanj autonomije, razinu odlučivanja, stručnjaka u proizvodnji obučee koja je udobna i ima pozitivan utjecaj na zdravlje koji mogu implementirati strategiju diferencijacije na temelju udobnosti i zdrave obučee u radni tim tvrtke.
3. Program edukacije uključuje procjene i strategije za certifikaciju radi ispunjavanja i razvoja svih potrebnih vještina i kompetencija za zanimanje i kvalifikaciju profila stručnjaka u proizvodnji obučee koja je udobna i ima pozitivan utjecaj na zdravlje s ishodima učenja usklađenih s ECVET-om i načelima kvalitete navedenih u EQAVET-u. Program će sadržavati nastavne jedinice s pedagoškim ciljevima, strategijama za edukaciju i metodologiju/pristup, opterećenje, ulazne vještine za svaku pojedinu nastavnu jedinicu i alternativne načine edukacije za postizanje ishoda učenja.
4. Sadržaj nastavnih jedinica – pedagoški materijal: sadržaj materijala bit će u nastavnim jedinicama o udobnosti i proizvodnji obučee pozitivnog utjecaja na zdravlje unutar potrebnih standarda koji će biti predstavljeni na e-learning platformi.
5. Kombinirano učenje (B-learning-Blended Learning) – tečaj o udobnosti i zdravoj obučee: cilj je tečaja razvoj vještina i kompetencija radi novog profesionalnog profila. Neke jedinice mogu se odnositi na radna mjesta ključnih ljudi u tvrtkama koje nemaju vještine i kompetencije potrebne za dodatno poboljšanje svojeg rada radi novih potreba na tržištu. Demo verzija s korisničkim vodičem bit će na raspolaganju.
6. Priručnik za učitelje/mentore: odnosi se na paket metodologija i smjernica za potporu učitelja i mentora koji će biti uključeni u pokusne aktivnosti. Cilj je pripremiti učitelja/ mentora za praćenje tima i praćenje B-learning tečaja, eučenja te temeljnih praktičnih/radnih komponenti.
7. Povratno izvješće o pokusnom testiranju: izvješće o pokusnim djelatnostima sa svim prikupljenim podatcima tijekom pokusne faze u e-learning komponentama i temeljnih praktičnih/ radnih komponenti.
8. Prototipovi udobne obučee s pozitivnim utjecajem na zdravlje nastale tijekom edukacije.
9. Diseminacija i uporaba planova: prikupljanje detaljnih informacija o akcijama, aktivnostima i zadacima, odgovornostima, rokovima, rezultatima projekta, proizvodima, učincima, postupcima i strategijama za podizanje svijesti i komunikacije.
10. Plan osiguranja kvalitete: dokument će sadržavati detaljno opisane aktivnosti, zadatke i odgovornosti, uključujući ključne pokazatelje i kriterije za procjenu kvalitete rezultata i aktivnosti projekta.
11. Priznat i certificiran profil i edukacija: dokument koji sadržava zemlji, uključujući sve potrebne radnje na prepoznavanju i ovjeri konačne certifikacije na nacionalnoj razini. Zahvaljujući novoj kvalifikaciji i programu poduke, povećat će se dodana vrijednost europske obučee, a potrošači će imati više izbora pri kupnji udobne i moderne obučee. Više informacija o Fit2Com projektu može se dobiti na mrežnoj stranici projekta <http://www.fit2comfort.eu/>.

Preuzeto sa: www.hdco.hr.

Radna posjeta Prijepolje- Novi Pazar

U saradnji sa Fakultetom za tehničke studije, Univerziteta Travnik, sekretar Udruženja za tekstilnu i kožarsko-prerađivačku industriju P/G K F BiH i predstavnici FMERI, zajedno sa predstavnicima Fakulteta i studentima izvršili su posjetu Grupaciji TrendTex - kombinatu u Prijepolju, u kojem je obnovljena bazna proizvodnja, te radi predionica, tkaonica, pletiona i dorada tekstila.

Danas, grupaciju čine matična firma HMT u Nemačkoj i proizvodni pogoni u Tešnju, Bileći i Trebinju u BiH, kao i proizvodni pogoni u Prijepolju i G.Milanovcu u Srbiji. Proizvodni program Trendtexa u BiH i u Srbiji upošljava 2000 ljudi, u pet svojih fabrika.

Kompanija koja vrši preradu sirovina do proizvodnje gotovog proizvoda pozitivan je primjer uspješno obavljenog procesa privatizacije, koja također uspješno provodi i proces dualnog obrazovanja koji je prilagođen potrebama privrede.

U skladu sa Akcionim Planom Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće FBiH za period 2013.-2023.godina, prema Prioritetu 1. obnova bazne proizvodnje ovakav vid posjete bio je idealna prilika da se pozitivna iskustva i potencijalne mogućnosti prenesu našim kompanijama.

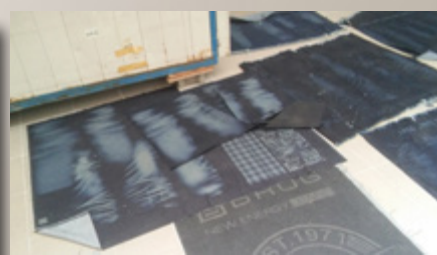

U sklopu posjete upriličena je posjeta industrijskih pogona u Novom Pazaru. Novi Pazar poznat je po dugoj tradiciji proizvodnje i prerade džinsa, o čemu govori činjenica da su nekada imali više od 200 minifabrika džinsa u kojima je radilo preko pet hiljada ljudi.

U decembru 2015. godine osnovano je Udruženje proizvođača džinsa za održivu proizvodnju PRO DENIM. Na ovaj način pokrenut je postrojenje za preradu džinsa ozonom. Projekat je podržan od strane USAID-a, te je nabavljeno postrojenje u vrijednosti preko 280 hiljada dolara, kako bi se povećala konkurentnost proizvođača ali i povećala ekološka svijest. Korištenjem moderne tehnologije u završnoj obradi džinsa eliminiše upotrebu štetnih izbjeljivača, te značajno smanjuje utrošak vode i energije.

Prilikom posjete imali smo mogućnost upoznati se sa samim procesom finiširanja džinsa ozonom, koje se vrši po zahtjevnim evropskim standardima. Ukupno 6 proizvođača uključeno je u Udruženje PRODENIM i imaju jednaku mogućnost korištenja ove tehnologije, ali se ona pruža i svim ostalim proizvođačima ovog regiona. Naša obilazak nastavio se u kompaniji BRUG koja upošljava oko 100 radnika, te vrši izvoz svojih proizvoda širom Evrope, pa tako i u BiH.

Činjenica je da se i proizvođači u Srbiji suočavaju sa približno sličnim problemima sa kojima se suočavaju proizvođači u BiH. Ugled ovog sektora također je narušen, veliki je nedostatak radne snage, a cijena rada je izrazito niska. Ovo je bila idealna prilika da se prezentira i stanje sektora, kao i bh kompanija.

Također, u posjeti koja je trajala od 06.-08.04.2017.godine, iskoristili smo priliku i za posjetu Srednjim školama tekstilnog i kožarskog usmjerenja u Prijepolju i N.Pazaru, koje provode dualni sistem obrazovanja. Putem podrške institucija, te kroz fondove i projekte škole su osposobljene sa tehnološkim parkom savremenih mašina. Na ovaj način učenicima je pružena mogućnost da spajanjem teorijskog znanja i obuke na savremenim strojevima, kao i prakse u kompanijama po završetku školovanju budu kvalifikovani budući radnici.

Uspješna godina kompanije Koteks

“Koteks” Tešanj

Tešanjski Koteks, kao vodeće preduzeće u industriji kože, poslovanjem u prošloj godini povećao je svoje prihode u odnosu na prethodnu, 2015. godinu.

“Tokom 2016. godine izvršena je dodatna doregistracija Koteksa za potrebe namjenske proizvodnje, izvršene su sve pripreme oko certificiranja preduzeća za

dobijanje halal-certifikata, koji smo uspješno odbranili 20.1.2017. godine. Završena je i investicija u Tešnju u proizvodne pogone i pomoćna skladišta i time su u dobroj mjeri povećani proizvodni kapaciteti Koteksa. Vrijednost ove investicije je iznosila oko 2,5 miliona KM”.

U naredne četiri godine Sudska policija Federacije Bosne i Hercegovine radit će u novim uniformama koje je izradila tešanjaska kompanija “Koteks”, a u kojim će se razlikovati od službenika ministarstava unutrašnjih poslova.

Osim jedinstvenog izgleda, novina je što će se oprema moći koristiti u svim vremenskim uslovima i više se ne dijeli na ljetnu i zimsku. Zbog prirode posla sudske policije nova oprema napravljena je i prilagođena potrebama terenskog rada. Koteks od ranije saradivao sa njemačkom, austrijskom, italijanskom i policijom s Bliskog Istoka ali imati vlastitu zemlju kao zadovoljnog klijenta također je uspjeh.

“Koteks” Tešanj pokreće proizvodni pogon u Zavidovićima: Posao za 100 radnika

Nakon dvije decenije svoja iskustva u tekstilnoj proizvodnji kompanija će prenijeti i u Zavidoviće. Ukupna investicija vrijedi blizu milion maraka.

U toku je priprema proizvodnog pogona koji će biti smješten u hali jednog od Krivajinih dobitnih centara “Stoličara”.

Iznajmljen je prostor od oko 3.000 kvadrata koji se trenutno adaptira.

S obzirom da je u pitanju hala koja duži niz godina nije bila u funkciji, obim posla je veliki, ali se radi ubrzano, saznajemo od Hamze Hotića, direktora proizvodnje “Koteks” Tešanj.

U tekstilnom pogonu u Zavidovićima proizvodit će se policijska i vojna oprema, presvlake za namještaj i auto-indrustriju, te zaštitna i službena odjeća od kože i tekstila.

U Srebreniku otvorena kompanija za auto interijer dizajn

ostalog, uključuje auto presvlake od svih vrsta materijala, tapaciranje unutrašnjosti vozila, izradu kabriolet krova i slično, pa sve do tapaciranja jahti i svih vrsta plovila. Ova srebrenička kompanija ostvarila je kontakte i ugovore s firmama iz BiH, ali i van granica od čega se može izdvojiti saradnja s BMW-ovim predstavništvom i Toyota auto kućom iz Beča. Proširenje proizvodnih kapaciteta i rast na tržištu konstantan je trend ove porodične kompanije koja za sada broji 6 radnika, ali u planu su i nova upošljavanja.

Kompanija "Unique" d.o.o. Srebrenik koja je proizvodno orijentirana na unikatnu izradu i proizvodnju te usluge po zahtjevu klijenta zvanično je počela s radom. Primarna djelatnost je auto interijer dizajn, što između

Luksuzna bh sedla osvajaju njemačko i američko tržište

Jedini proizvođač sedala za konje u BiH, kompanija "JD Seddlary" iz Orašja, godišnje izveze oko 600 do 700 svojih proizvoda na strano tržište. Sedla koja se proizvode u Orašju nisu prosječna, već luksuzna, visoko zahtjevne ručne izrade i od vrhunskih materijala (štavljena goveđa koža stiže iz Amerike i ručno se obrađuje), te koštaju i do nekoliko hiljada KM.

Svoje proizvode plasiraju u Zapadnu Europu, Kanadu, Južnu Afriku, ali najveća potražnja je na tržištu SAD-a i Njemačke. Proizvodi se prodaju veletrgovinama koje ih dalje plasiraju konjičkim klubovima, ali i zaljubljenicima u konjički sport. Gotovo cijela proizvodnja orjentisana je na inostrano tržište, ali ovi proizvodi mogu se pronaći i na tržištu BiH, kao i Hrvatske.

Alma Ras:
Najpoznatiji brend u kategoriji
rublje

5 pogona
13 maloprodajnih butika
3 fransizna butika
3 outleta
Preko 1000 uposlenih

Od male porodične radionice u Olovu do najpoznatijeg bh brenda u proizvodnji finog rublja iz godine u godinu bilježi značajne rezultate, što potkrepljuje činjenica da konstantno otvara nove pogone, nove poslovne, zapošljava veći broj radnika i time doprinosi ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine. Alma Ras d.o.o. poznata je javnosti kao kompanija koja vodi brigu o uposlenicima, zadovoljstvu radnika, ali i kupaca, te zasluženom nosi priznanje za najboljeg poslodavca u proizvodnji 2014. g., priznanje – jedan od tri najbolja poslodavca u Fashion & retail sektoru 2015. g., te 2016. g. ušla u TOP 10 najpoželjnijih poslodavaca.

Ove godine u planu je zapošljavanje novih 80 radnika, uglavnom na postojećim lokacijama, te planirano je i širenje postojećih proizvodnih linija. Ono na čemu se aktivno radi jeste usavršavanje organizacije i procesa u proizvodnji, uvođenjem i novog IRP sistema, koji će omogućiti dalji razvoj i rast, te usavršavanje procesa automatizacije, proizvodnje i prodaje.

U okviru "Business Day" na Microsoft Network 7. konferenciji koja se održavla u Neumu, kompanija je uzela učešće u panel diskusiji na temu transformacija tehnologije. Upravo na ovoj konferenciji g. Memagić je naveo kako je digitalna tehnologija budućnost, te da IT sektor u ovoj kompaniji ima veliki značaj. Uvođenjem novog sistema, uspješno odgovaranje na zahtjeve standarde inostranog tržišta, te praćenje svjetskih trendova dokaz su ozbiljnosti i povjerenja kojeg nudi ova kompanija.

Nova kolekcija proljeće/ljeto

*"Uživajmo u proljeću, uživajmo u svakom novom danu -
Alma Ras i Manners!"*

Nova kolekcija proljeće/ljeto uz kvalitetne materijale, suptilne detalje kroz aktuelne boje i krojeve donosi svježinu i originalnost. Alma Ras nova kolekcija utjelovljuje savršenu kombinaciju udobnosti i senzualnosti. Čiste forme, svijetle boje i obilje cvjetnog uzorka glavni su protagonisti nove kolekcije koju možete naći u Alma Ras buticima u Sarajevu, Visokom, Zenici, Tuzli, Bihaću, Mostaru, Banja Luci, Bijeljini, Konjicu i Gradišci.

Bontex d.o.o. Maglaj

"Naše vještine omogućavaju da svaki kupac nosi onakvu košulju kakvu želi, jer u našoj kompaniji možete naručiti košulju po Vašoj mjeri."

Kompanija „BONTEX“ DOO osnovana je 2004 godine, sa sjedištem u Liješnici bb, udaljenoj od centra Maglaj 3 km. Misija osnivanja ove kompanije bila je stvoriti veliku modnu industriju koja bi imala prije svega vrhunski kvalitet svojih proizvoda. Kada je krenula sa radom 2005.godine, kompanija je zapošljavala oko 30 radnika, a danas taj iznos je nešto veći od 215 zaposlenih radnika.

"Svaka firma se zasniva na osnovnom temelju, strukturi, humanom sistemu upravljanja i hijerarhiji poslovanja. Smatram da je ključ našeg uspjeha, kad kažem našeg, mislim i na sebe i svoje uposlenike, prvobitno dobra organizacija. Svako zna svoj posao i to radi s mnogo pažnje i ljubavi. To je ono što nas održava i onda kada se baš umorimo", riječi su direktora Husića.

Proizvodi ove kompanije plasiraju se na Evropsko tržište: Švicarsku, Njemačku, Austriju, Italiju, Sloveniju i druge, te se sa sigurnošću može reći da su uspješno ispunili svoju misiju.

Linija serijske proizvodnje gdje se rade veće količine košulja, isporučuje cca 4500 muških košulja na Evropsko tržište svake sedmice. Pored serijske linije proizvodnje košulja, kompanija ima i liniju košulja po mjeri, sa sedmičnom isporukom od cca 200 komada. U Bontexu zastupljen je mlad i ambiciozan kadar, te se kompanije može pohvaliti i jako kreativnim ciljevima. Tako Bontex ima svoj dizajn muških i ženskih košulja, koje svako može naručiti po svojoj želji i zamisli. Širok izbor materijala, krojevi koji prate svijetske trendove, te iskustvo uposlenika pružaju kupcima mogućnost da imaju košulju kakvu žele.

Unutar pogona ove kompanije organizovana je proizvodnja medicinske radne opreme, te kuharske – gastro opreme.

Dugoročni ugovori garantuju posao, a certifikat za kvalitetu ISO 9001:2008 i certifikat za društvenu odgovornost SA 8000, a uposlenici ove inovativne kompanije garantuju kvalitet izrađenog proizvoda. 95% proizvodnje vrši se u lohn-poslovima.

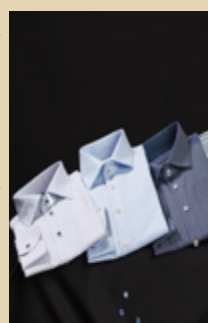
Pronađite svoj savršeni kroj u novoj BONTEX kolekciji za dame.

Izgleđajte opuštenu, ali opet elegantno, bilo da preferirate poslovni, elegantni ili casual izgled.

Dobar izbor košulje utiče na to da cijeli utisak bude puno bolji.

Košulja treba da bude neizostavan odjevni predmet u ormaru svakog muškarca.

KAVAT d.o.o.Travnik

Kavat AB Švedska je firma obuće koja postoji od 1945 godine. Svojim kvalitetom je dostigla brand jedne od najkvalitetnijih proizvođača dječje obuće.

Na prostorima Balkana pojavljuje se 2005 godine, u svojstvu kupca u raznim fabrikama.

Godine 2009 je otvorila svoju firmu u Travniku, te uposlila 70 radnika.

Danas Kavat d.o.o. Travnik broji preko 140 zaposlenih. Marljivi rad radnika je doprinio kvalitetu i jačanju brenda Kavat obuće u svijetu.

Cipele iz pogona ove kompanije su dokaz strasti, vještine i predanosti. Vjerom da je umjetnost u kombinaciji sa modernom tehnologijom, ključ je uspjeha kompanije iz Travnika.

Na taj način pretvaraju stare tradicije obućarstva, u nove. Ekološka obuća

A) Đonovi su otporni na habanje, fleksibilni i nude najbolje moguće "prijanjanje". Gumeni i elastomerni spojevi su zagarantovano bez Kloroalkana i Nitrosamina. Nova generacija đonova je certificirana da je bio razgrađiva u 1425 dana, u skladu sa Evropskom Direktivom CE 94/62

B) Kože su 100% vegetabilne, proizvedene u hamroniji sa prirodom, i apsolutno bez Arsena, Kamdija, Kroma, Olova i drugih štetnih tvari. Neka zrna, biljezi i ožiljci su dio prirodnog koncepta i čine svaki par jedinstvenim.

C) Gornja koža je hidrofobična i nepromoćiva, zahvaljujući specijalnom receptu tokom izrade, koristeći prirodne masti, voskove. Sa adekvatnom pažnjom, koža će razvijati svoju patinu i individualnu ljepotu.

D) Mi koristimo vegetabilnu kožu (sa prirodnom prozračnosti), i goveđe ili vunene podstave. Ovi prirodni materijali dolaze sa dokumentovanim porijeklom i izabran je da pruži izvrsnu udobnost nošenja.

E) Dodatna uložna tabanica je od 100% vegetabilne kože.

F) Sve tkanine, pertle i ostali tekstilni materijali su ökotex certificirani.

G) Naš tradicionalni način montiranja je dugotrajan i pruža dobru podršku za noge, vrhunsku udobnost i ukupnu stabilnost i zaštitu.

Statistički prikaz sektora u BiH

U protekloj 2016 godini, ukupna vanjskotrgovinska razmjena Bosne i Hercegovine iznosila je 26.030.271.122 KM, od čega na trgovinsku razmjenu industrije tekstila, odjeće, kože i obuće otpada 3.280.049.157 KM ili 7,94%.

U periodu januar – decembar 2016. godine, u sektoru tekstila, odjeće, kože i obuće povećan je ukupni obim VT za 155.355.445 KM ili oko 4,7% više nego u istom periodu 2015 godine.

UVOZ:

Ukupan UVOZ bosanskohercegovačke privrede u 2016 godini iznosio je 16.261.247.925 KM i veći je za 859.311.441 KM nego u istom periodu 2015.godine. (+6,3%)

Od toga UVOZ industrije tekstila, odjeće, kože i obuće (T.O.K.O.) iznosio je 1.917.222.003 KM i veći je za 111.381.570 KM nego u istom periodu 2015.godine.

Najznačajniji UVOZNI proizvodi TOKO u 2016 godini su:

TG 41 – sirova, sitna i krupna koža 364,55 miliona KM

TG 64 – obuća 330,55 miliona KM

TG 62 – odjeća i pribor za odjeću 207,57 miliona KM

TG 61 – odjeća i pribor za odjeću, 169,98 miliona KM

TG 59 – tekstilne tkanine 159,04 miliona KM

I u prvom kvartalu 2017 godine, nastavljen je trend porasta ukupne vanjskotrgovinske razmjene u ovom sektoru i ona iznosi 864.090.749 KM (u istom periodu 2016 god bilo je 795.078.935 KM) uz visoku pokrivenost uvoza izvozom koja je za period januar-mart ove godine iznosila 75,41% (u istom periodu prošle godine bila je 76,90%).

UVOZ industrije tekstila, odjeće, kože i obuće (T.O.K.O.) u periodu januar – mart 2017 godine iznosio je 492.618.080 KM.

Najznačajniji UVOZNI proizvodi TOKO u periodu januar – mart 2017 su:

TG 64 – obuća 93,55 miliona KM

TG 41 – sirova, sitna i krupna koža 88,05 miliona KM

TG 62 – odjeća i pribor za odjeću 56,37 miliona KM

TG 59 – tekstilne tkanine 38,03 miliona KM

TG 61 – odjeća i pribor za odjeću, 37,26 miliona KM

IZVOZ:

Ukupan IZVOZ bosanskohercegovačke privrede u 2016 godini iznosio je 9.769.023.197 KM i veći je za 551.040.330 KM nego u istom periodu 2015.godine (+4,19%).

Od toga IZVOZ industrije tekstila, odjeće, kože i obuće (T.O.K.O.) u 2016 godini ostvaren je u iznosu od 1.362.827.154 KM i veći je za 43.973.875 KM nego u istom periodu 2015.godine, te učestvuje sa 7,17% u ukupnom izvozu države.

Najznačajniji IZVOZNI proizvodi TOKO u 2016 godini su:

TG 64 – obuća 676,97 miliona KM

TG 62 – odjeća i pribor za odjeću 281,90 miliona KM

TG 61 – odjeća i pribor za odjeću, 134,72 miliona KM

TG 41 – sirova, sitna i krupna koža 101,85 miliona KM

TG 42 – proizvodi od kože 50,70 miliona KM.

Kad govorimo o najznačajnijim izvoznim oblastima, pokrivenost uvoza izvozom najveća je kod TG 43-prirodno i vještačko krzno i proizvodi od krzna (314,87%), zatim slijedi TG 64 – obuća, kamašne i sl.proizvodi (204,80%) te TG 62- odjeća i pribor za odjeću (135,81%).

Istovremeno, ukupni uvoz ove industrijske grane u 2016 godini povećan je za 6,17%, ali je također i izvoz povećan za 3,33% u odnosu na 2015 godinu.

IZVOZ industrije tekstila, odjeće, kože i obuće (T.O.K.O.) u periodu januar – mart 2017 ostvaren je u iznosu od 371.472.669 KM i veći je za 25.853.748 KM nego u istom periodu 2016.godine, te učestvuje sa 6.89% u ukupnom izvozu države.

Najznačajniji IZVOZNI proizvodi TOKO u periodu januar – mart 2017 su:

TG 64 – obuća 178,22 miliona KM

TG 62 – odjeća i pribor za odjeću 73,16 miliona KM

TG 61 – odjeća i pribor za odjeću, 38,33 miliona KM

TG 41 – sirova, sitna i krupna koža 27,97 miliona KM

TG 42 – proizvodi od kože 20,19 miliona KM.

Kad govorimo o najznačajnijim izvoznim oblastima, pokrivenost uvoza izvozom najveća je kod TG 43-prirodno i vještačko krzno i proizvodi od krzna (1.040,80%), zatim slijedi TG 64 – obuća, kamašne i sl.proizvodi (190,49%), TG 62- odjeća i pribor za odjeću (129,77%), te TG 61 – odjeća i pribor za odjeću-pleteni ili kukičani (102,87%)

Već tradicionalno, zemlje Evropske Unije predstavljaju najznačajnije tržište za ovu bosansko-hercegovačku industrijsku granu. Kad je u pitanju IZVOZ u prva 3 mjeseca ove godine, top 10 zemalja u koje su naše kompanije izvezile proizvode su:

Italija (115,95 mil.KM- od čega je samo obuće 82,87 mil.KM),

Njemačka (65,06 mil.KM od čega je samo obuće 20,55 mil.KM),

Austrija (43,72 mil.KM od čega je samo obuće 11,05 mil.KM),

Slovenija (37,57 mil. KM od čega je samo proizvoda od kože 10,15 mil.KM),

Francuska (16,97 mil.KM- sve obućarski proizvodi),

Hrvatska (10,97 mil.KM), Poljska (8,8 mil KM), Švedska (3,6 mil KM), Švicarska (2,9 mil KM) i Srbija (1,98 mil KM).

Istovremeno, top 10 zemalja iz kojih smo UVOZILI proizvode i repromaterijale su : Italija (91,17 mil KM), Njemačka (68,05 mil KM), Slovenija (44,32 mil.KM), Turska (39,87 mil.KM), Srbija (38,68 mil.KM), Hrvatska (15,67 mil. KM), Austrija (11,49 mil. KM), Španija (9,43 mil.KM), Poljska (5,99 mil KM) i Rumunija (4,37 mil. KM).

Udruženje za tekstilnu, kožarsko prerađivačku i gumarsku industriju

Adresa: Branislava Đurđeva 10

71000 Sarajevo

www.kfbih.com

Sekretar Udruženja: Jasmina Zejnilagić, dipl. oec